

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 8. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septiman: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura toiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 28 Ian. (9 Febr.) 1865.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa scirile mai noue, ce avem, Maiestatea Sea Imperatulu a priimitu in 25 Ianuaru (6 Febr.) deputatiunea de 21 membri, carea aduse multamit'a Româniloru din Transilvania si Ungari'a pentru infiintarea mitropoliei greco-orientale. (In n. venitoriu vomu comnicá si cuventulu Esc. Sele conducatorulu.)

Dreptulu Româniloru banatieni asupr'a monastiriloru greco-orientale din tier'a loru.

In Banatulu temisianu exista monastirile: Basiasiu, Zlatitia, Mesiciu, Santu-Giorgiu, Besdiniu, Voiloviti'a si de currendu desgropat'a monastire dela Cielov'a.

Monastirile: Basiasiu si Zlatitia.

Monastirea Basiasiu, forte seraca, e afiliata Zlatitiei. — Din istori'a acestoru doue monastiri nu ne este nimic'a cunoscutu; schematiculu nu arata anulu originei loru. — Noi Români pe bas'a fapteloru istorice si a argumenteloru mai in josu aduse suslinemu, ca aceste monastiri suntu radicate de Români gr.-orientali din vechiulu comitatu alu Cheviei (sub Romani: Constantiola) si din vechiulu comitatu alu Horomului, ambe cunoscute pe tempulu Imperatului Marelui Carolu sub numele: „Franchorion, si pe tempulu venirei Unguriloru: „Ducatus Horomiensis.“ — La ori si ce templare disele 2 monastiri din inceputa si pâna astadi au fostu sustinute si de poporulu românu gr. orient. alu diecesei Caransebesiului. Acest'a nu o potu negá Serbiu, prin urmare nu potu negá nici dreptulu Româniloru de a participá la averea acestoru monastiri.

Monastirile Mesiciu, San-Giorgiu si Besdiniu.

Despre monast. Mesiciu avemu o brosiura slavenesca tiparita in Bud'a 1798 sub titulu: „Краткага повѣст о монастирѣ Месичѣ свѣтемъ въ Банатѣ темимваретѣмъ.“ Acest'a, basata, cum dice in pag. 6 — pe spunerea calugariloru si altoru ómeni, va sa sustina, cá monast. Mesiciu aru fi fundata de unu monarchu serbu venitu aci din muntele Atonului, pre care sa-lu fia santitu de egumenu AEpiscopulu Ipechiei Sav'a pe la an. 1225 si ca si celelalte suntu totu de pe atunci'a fundate de Serbi si prevediute de imperatii si despotii serbesci cu teremu propriu si cu privilegie.

Aceste aserte suntu despoiate de documente invederate si asiá disparu inaintea urmatóreloru fapte istorice si argumente ratiunale.

1. Ca nainte de anii 1400—1438, candu s'au asediatu primele colonie serbesci pe hunurile Brancovene din Ungari'a si Banatu, n'au fostu Serbi in Banatu. — Vedi intre altele si istori'a serbesca.

2. Ca intre anii 1220—1229 domnitorii Serbiei Stefanu si Radoslavu, departe de a avé ei vreo proprietate si potere in Banatu, erau bietii constrinsi a se bate acasa cu Ungurii, spre a-si aperá propri'a loru tierra Serbi'a. (Кратка исторія сербскогъ народа. Георпад, 1861. pp. 28—30.)

3. Ca deca totusi aru fi trecutu vreunu Serbu in Banatu, cá sa fundeze aci monastiri, au nu i-aru fi statu in contra privilegiele Româniloru, cari nu concedeau a se rupe din tier'a Româniloru sate séu ori si ce mosia si a se doná strainiloru fára invoirea si incuvenintiarea aristocratiloru români? si au nu aru fi rapeditu preste Dunare pre atare Serbu? si privilegiulu lui Andreiu esitu chiaru atuncia in 1222 apoi si furiele propagandei, cari sub regele Bela IV. clatiná din temelie Biserica orientala nu numai in Ungari'a si Banatu, ci si in tierile invecinate?

Opuscululu meu istoricu, — carele nascutu inca in 1862 inca nu-si aflá nasiulu, cel'a ce l'aru scóte din scutece si l'aru botezá cu lumin'a publicitatei, — scrie mai pelargu despre tóte acestea, apoi si cum ca monastirile: Santu-Giorgiu si Besdiniu s'au radicate pe la inceputulu véculu XVI. (Vedi univers. schematiculu ecles. liter. alu biser. gr. orient. din Ungari'a si

Transilvania din 1833/4 de Alois. Reesch de Levald edit. II.) — Despre monastirea Mesiciu si dupa mai susu numit'a brosiura — in cátu-va piedisiu — si dupa datele si argumentele de mai susu se da cu socotel'a, cum ca se dateza din acelasi vécu cu celelalte 2 monastiri.

Deca stau mai susu adusele date serbesci, si deca mai luámu in bagare de séma si aceea, ca Serbiu, cum vomu aretá mai injosu, numai dupa an. 1737 s'au intinsu de pe margine mai inlauntrulu tierii; atunei noi Români banatieni suntemu in mai favoritóre positiune decátu Serbiu, spre a adeveri, cum ca monastirile: Mesiciu, Santu-Giorgiu si Besdiniu suntu fundate de cuviosii strabuni ai nostri.

Monastirea Voiloviti'a.

Dupa disulu schematiculu sa se fia fundatu la inceputulu véculu XV., pe candu erau si Serbi in tnatulu Panciovei dealungulu Dunarei.

Sa vedemu si moastirile reduse, cari nu preadica Serbiu ca aru fi ale loru serbesci.

Monastirea Varadia.

Estragemu din testulu opuscululu in stilu rapsodicu numai aceste urmatóre: Dupa mai multe traditiuni si chiaru si dupa cea serbesca citata in istori'a serbimeii din Versietiu, monastirea acest'a sa fia forte vechia, carea dupa traditiunea remasa dela Protopop'a Petru Siutu sa fia din cele mai carunte tempuri ale vietii bisericesci a Româniloru din 3. ori 4. vécu. — Lasámu ruinarea monastirei si desgroparea eii sub Episcopulu Spiridonu Stibiti'a si urmatorii lui s. a. si aretámu numai atá'a inca, ca monastirea acest'a dupa traditiunea lui Siutu. sa fia avutu mai nainte mosii, din cari pela 1801 numai 45 jugere de pamentu si o cuxa in locul montanu Docecea mai aveá. — Monastirea dela Sredisceca mica (satu rom.)

Numita de poporulu din vecinatate „Perniaor“, ear de cei mai departati „Monastire“. Insemnámu aci numai atá'a, ca preotulu localu de acum'a Vicentiu Neagoe a aflatu unu documentu, care l'a datu spre citire vicariulu monastirei Mesiciu Gerasimu Scrietoriu, de unde, morindu acest'a, nu l'a mai reprimutu. In acelu documentu sa steá: ca monastirea acest'a e mai vechia de 600 ani; ca aveá unu teremu intinsu; ca i-au fostu sorori de aceeași anima monastirile dela Partosiu si Morav'a; ca Serbiu candu au venitu dupa an. 1737 in tnatulu Timisiórei si alu Versietiuului, au nimicitu tóte scriptele si monumentele adeveritóre de viet'a si autonomi'a bisericesci a Româniloru, si ca acest'a monastire impreuna cu cele mai susu numite s'au redusu la propunerea sinodulu serbescu din an. 1774. Avera eii pamentesca s'a datu monastirei Mesiciu.

Monastirea Morav'a.

Aci cátra cele ce se voru aretá mai in josu, cari au valóre pentru tóte monastirile, adangemu numai atá'a: cum ca pe la 1721, fiindu biseric'a monastirei aprópe de ruinare, s'a reparatu cu spesele óre cáru proprietariu românu Giuriscu. ca monastirea in an. 1774, reducendu-se mosiele eii, s'a datu la monastirea Santu-Giorgiulu, unde s'au stralocatu si calugarii s. a. s. a.

Monastirea Partosiu.

Aci afara de remasitiile monastirei, cari cá mormine gelnice stau inca si la celelalte monastiri reduse, mai aflámu si mormentulu patronulu monastirei: „Святителъ Іоциѣ новилъ бискупъ Митрополитъ Темимварекскій,“ cecece va sa dica romanesce: Santulu Iosifu celu nou, fostulu Metropolitu alu Temisiórei, a fostu patronulu monastirei acesteia, si cumca densulu este immormentatu in capela monastirei, adeveresce si o lunga ieremiada inscrista in biseric'a cea noua, unde calugarii se tanguie, ca trebaie se parasésca monastirea s. a. — Acestu Iosifu nu se afla in registrulu Archiereiloru dela Temisióra, care-lu avemu a mâna dela 1690. inainte; urméza dara si dupa acest'a, si dupa ratiunea immormentárei lui in biseric'a cea vechia a monastirei, cum ca densulu — Mitropolitulu Iosifu — a

resiediuta în Timişoara înainte de înfiinţarea ierarhiei serbesci în Carlovit — scie Domnedieu cându — şi ea a fostu esarchu alu Metropolitului rom. gr. orientalu din Alb'a Iuli'a. — Reducerea acestei monastiri s'a efectuită în 2 Novembre 1778. De atunci pentru bunurile acestei monastiri române s' a trage monastirea „Mesiciu“ în totu anul câte 400 meti de grâu dela diregatori'a camerala din Dentea, s. a. s. a.

Monastirea Ciclov'a.

Dupa tradiţiunea populara sa fia de o vârsta cu cea dela Varadi'a. S'a desgropatu şi restauratu în an. 1859 de Români Cicloveni în dealulu paduros, numitu din vechime „calugarulu.“ —

Mai suntu remastie şi de alte monastiri, despre cari tacemu acum'a.

Adaugemu aci ce-va din tradiţiunile remase dela unu egumenu alu monastirei S. Georgiu, dela Nicolae Pop'a calugeru din monastirea Morav'a, si dela Petru Siuta protopop'a Varadiiei, cari consuna cu tradiţiunea populului. Aceste tradiţiuni ne spunu: cum ca metropolitulu Albei Iuliei aveã esarchulu seu în Timişoara, carele se titulã metropolitu; ca acestuia-i erau subordonate diregatoriile bisericesci si monastirile din Banatulu-timisianu; ca monastirile banatience se datãza inca din vécurile pe candu s'au organisatu ierarhiele crestine la Români — —; cumca evlaviosii Români au cumparatu bunuri si mosii cu numerulu 12, si le-au datu monastiriloru . . . , cumca monastirile mai înainte de venirea Turciloru si a ierarhiei serbesci au fostu numai de Români tinute si folosite . . . ; cumca ele prin Turci s'au nimicitu, si dupa luarea Banatului dela Turci de pe la an. 1718. s'au re'nnoitu din fundamentu si s'au inzestratu cu cele trebuincioase prin ajutore adunate dela evlaviosii Români; cumca calugarii erau inca dintru 'nceputu Români, si atunci s'au mai inmultitu punendu-se iera Români, pentru ca Serbi nu erau pe atunci în pãrţile acestea ale Banatului, pâna candu nu a venitu coloni'a cea din urma cu Patriarchulu Arseniu I. Siacabent; din carea o parte a lasatu locuatiile mai înainte pe marginele Dunãrei, Tisei si Muresiului ocupate, si s'a impresciatu prin comunele romanesci: Versietiu, Biserica-alba s. a., apoi si prin tinutul Beeskerek-ului; — cumca ierarhi'a serbescã a ocupatu monastirile Româniloru si mosiele loru alodiale, adeca cele 12 si a mijlocitu a se impartii la monastirile Mesiciu, S. Georgiu si Besdinu s. a. s. a.

Standu aceste tradiţiuni, cari inca vieza în poporu, si faptele istorice si argumentele mai în susu aduse; asertulu Serbiloru „cum ca monastirile din Banatu suntu numai ale loru“, nu pôte subii lupt'a cu acele fapte si argumente, si asiã dreptulu Româniloru gr. orientali din Banatu de a participa a proportione la averile tuturoru monastiriloru din tier'a loru (afara de Voiloviti'a), este preainvederatu. —

Multa lumina aru reversã preste tôte aceste si alte obiecte manuscriptulu originalu, de unde scosei aceste fragmente. Nu me potu destulu mirã, cum unei natiuni de millióne suflete cu o intielegintia destulu de numerosã, ca mai multi proprietari avuti si mecenati generosi si cu câte-va asociatiuni si reuniuni pentru literatur'a si cultur'a populului, sa nu-i fia cu potiatia a ajutã tiparirea disului manuscriptu atâtu de interesantu, pe candu totu fiii acelei natiuni facu atâtu alte lucruri mari si frumóse multu costatóre, era altii vérsa sute si mii pe nimicuri! Vai ca rei sumentu! asiã nu vomu merge înainte; asiã nu se voru incuragiã cei ce vréu sa lucre. Apoi sa nu despereze scriitorii nostri?! — Vreti, Domniloru, cá între atâtea mijloce mai onorifice si mai incurgiate de nobilulu loru zelu, sa nu aiba ei bietii în catrãu, ci séu sa-si vendia fruptele mintii pela tipografi de natiunalitati straine pe ori si ce bagatela, cá o marfa de tergu, care nu se preacautã acasa; au sa se lase de a scrie la carti si sa-si consacrezã pén'a numai lucruriloru ce le aducu pânea de tôte dilele?! — Eu rogu cu tóta reverintia pre venerabil'a nostra inteligintia si în specie pre eminentii nostri barbati Baritiu si Babesiu, si cá secretari ai Asociatiuniloru nostre, cá sa binevoiesca a consacrá câte-va din pretiosele loru minute unui lucru bunu, unei chiarificãri publice în acestu diuaru, adeca a-si spune la acestu din urma pasagiu maturele si probatele loru socotintie, si totu odata a deschide întregulu publicu calea de a-si aretã cine vrea parerile, cá sa ne intielegemu cu totii, déca si cum s'aru poté vindecã din radacina morbulu, ce atâtu de multu strica ardórea nobila a scriitoriloru nostri seracii de bani si prin acést'a aduce atât'a scadiamentu literaturii si culturii populale. Dã, sa ne intielegemu — cáci cá numai cei avuti — séu si seracii dar numai cei ce au patroni sa scria la opuri scientifice si cultivatóre de simplulu nostru poporu, acést'a nu o va aprobã nimenea. Dar apoi nici aceea nu se pôte cere, cá tôte cârtile sa le tiparesca acele done Asociatiuni literarie, au cutare mecenatu. — Bine aru fi, sa se publice mai pre largu

si mai apriatu si acestea: Ce carti primescu Asociatiunile nostre a le tipari cu spesele loru proprie? sub ce conditiuni? ave-va auctorulu nescari îndetoriri, si cari? cum va fi cu proprietatea esemplareloru tiparite? si cum cu proprietatea opului însusi în privintia retiparirii? s. a.

Eu me abatui câtu-va dela obiectu, dar nu strica nimica. — Aru fi trebuitu sa vorbimu ce-va si despre resiedintiele episcopesci. Se spune de comunu, cumca la zidirea celei din Versietiu numai Români; preotii si cu mireni împreuna, era la zidirea celei din Timişoara $\frac{3}{4}$ Români si cá la $\frac{1}{4}$ Serbi au lucratu si au contribuitu. Sciintia acést'a o are poporul nostru romãnu dela strabunii sei prin tradiţiune, apoi se afla si în tradiţiuni scrise. T. Veli'a.

Dela Asociatiune.

La siedintia lunaria, ce se tinu Marti în 26 Ianuariu (7 Febr.), luara parte dintre membrii ordinari ai Comitetului: dd. P. Manu, Dr. P. Vasicio, Dr. I. Nemesiu; dintre supplenti: dd. P. Dunc'a, Z. Boiu, I. Popescu, N. Cristea; apoi dd. oficiali Vicesecretaru I. V. Russu, Cassieru C. Stezaru, Controloru A. Bacu. Presidiulu lu duse, cá celu mai betranu membru, d. P. Manu. Obiectele mai insemnate suntu urmatóarele: Starea cassei 21,481 f. 35 xr. — D. Ministru de statu respunde Asociatiunei, la rogarea eii, ca a dispusu cele de lipsa, spre a se tramite Assoc. actele si opurile Academiei sciintieloru. — În. Guberniu r. transpuce Assoc. unu opu pretiosu despre espositiunea din Londr'a din a. 1862. — Cassierulu arata mai multe manipulatiuni banale. — Se iau spre cunoscintia summele incurse dela siedintia din urma încóce. — Controlorulu Bacu, fiindu transpusu în oficiu, dimissionéza; i se aduce multiamit'a meritata prin cuvinte si i se va aduce si în scrisu; ear cu controloratu se nsarcinéza ad interim P. I. Popescu; pentru transpunerea actelor se denumescu commissari dd. Dr. Nemesiu si Cristea. — Institutulu geologicu din Vienn'a tramite Asociatiunei în schimbu actele sele, etc. Dealtmintrea pe nr. venitoriu sperãmu ca vomu fi în positiune de a comunicã si protocolulu. —

Revista diuaristica.

O elipire în diuariele neromane din patria ne arata, cum fratii magiari si-dau tóta silintia pentru progresu si pentru aperarea natiunii loru de pericolii, ce amenintia natiunalitatea loru. În adeveru unu ce, care avemu si noi sa imitam, cáci întrecerea pe câmpulu progresului e nobila si prin urmare demna de imitatu.

La rendulu celu d'antãiu ne aduce „Hrm. Ztg.“ din Sabiiu unu estrasu din unu articulu despre ultrapassivitate a magiara, combatuta de unu patriotu magiaru, Colomanu Tisza. Acest'a adeca deplãnge impregiurarea, ca pasivitatea au ajunsu asiã departe încãtu magiarii nu se ferescu numai de cursulu politice de adi, dar si de aceea ce este de lipsa pentru unu poporu, care vrea sa figureze în lumea cetatiéna. Nu intrãmu în amenuntele articululu, ci amintimu numai provocarea, carea nu ni se pôte pune din destulu si nóne la anima, prin care da îndreptarea spre imbrãtsiirea tuturoru ramiloru de vietia. „Lasati-vede prejudetie“, striga Tisza. Privilegiile si-au ajunsu sfarsitul. Proprietariulu de pamentu astadi nu emai presusu de câtu unu cetatiénu cultu si omu de specialitate, care traiesce din sciintia si lucrulu seu. Urmati esemplulu lui si fiti-i sotiu si frate!

Cuvintele aceste din urma amu dori, candu si-le-aru talmaci fiacare Romanu; cáci ele cu alte cuvinte ne potu servi si nóne de invetiatura.

În unulu din numerii trecuti amu fostu impartasitu publiculu despre o provocare esita în „Kol. Közl.“ pentru înfiintarea unei scóle reale în valea Hatiegului, din veniturile muntiloru asiã numiti revindicati. La acést'a respunde o alta voce din numit'a vale a Hatiegului, ca mai antãiu aru fi de lipsa a se întemeiã scólele elementare si mai antãiu cele populare. Stimãmu si noi si apretiuimu acést'a voce si atragemu si noi din parte-ne atentiunea tuturoru, cari suntu barbati de influintia la crescerea populului, de a ingrijii de fundarea de scóle bune populari în tôte comunele, pentruca numai în tipulu acést'a se va poté pasi apoi mai departe.

„Korunk“ ne spune lucruri de necreditu. Elu dice, ca în estu anu nu aru fi trecuta mai putini decãtu 10,000 de Secui în Romani'a, unde capata lucru mai multu, cu plata mai buna si unde este traiulu mai estinu si se intielege si mai bunu. Lucrulu trebuie ca nu e de gluma, pentruca se tratãza în unu articulu de fondu cu nr. I. pe candu incheiarãmu aceste siruri sosi si articululu II. în privintia acést'a, despre care pôte cu alta ocaziune. Scaparea de o astfelu de emigrare este dupa „Korunk“ ceea ce si noi amu recomandat la ocaziune populului nostru: me-

serii, industria (și cetăți), pentruca numai în tipul acestor vomu fi în stare a ne poté castigá cele de lipsa aici în patria, fără de a fi siliti a umplé lumea.

Dupa aceea aflámu totu în „Köl. Közl.“ o corespundintia din Iernotu, carea se plánge asupr'a romanisárei Magiarilor de pe acolo, recomandandu vindecarea reului acestuia cu deosebire pastorilor sufletesci și altora mecenati nazionali, carii prin îngrijirea de biserică și scóla potu impedeá latirea reului și mai departe. Unu esemplu frumosu (?) despre rezultatulu, candu unu mecenatu îngrijesce parintesce de poporu, aduce pe contele Haller, carele într'atát'a au sciutu vragi pe Románii din comun'a Kerelö Sz. Pál, încátu Mihailu Rus'a romanu, mai bucuros se numea Rosa Mihály, și la vatr'a familiara mai bucuros vorbea unguresce decatu romanesc.

O alta corespundintia din altu numeru totu a lui „Köl. Közl.“ ne aduce din Ludosiulu Muresiului, scirea, ca contes'a Illona Kornis au tramisu pentru cei lipsiti, din Bogatulu Muresiului, o colecta de 918 f. v. a. Esc. S. contelmí Miko, carele i-au și predatu dlui Szilvási sa-i imparia. Impartirea, se dice în corespundintia, ca n'au consideratu nici nationalitate nici confessiune. Fapt'a frumoasa se lauda pre sine și n'are lipsa de comentarie!

Espositiune de opuri artistice în Bucuresci.

On. Directiune a scólei de artele frumoase ne tramite urmatórea scrisóre interesanta:

Domnule Redactoru!

Amu onóre a Ve rogá sa binevoiti a anunciá în diuarulu DVóstre, ca n' poterea delegárei ce amu priimitu dela Dlu Ministru de justitia, cultu și instructiune publica, o espositie de pictura, sculptura, aquarela, desennu și architectura se va deschide în Bucuresci la 10/22 Aprile și se va inchide la 10/22 Maiu.

Domnii artisti doritori a espune voru tramite obiectele ce voru destiná espositiei la Comitétulu Academiei de Belle-Arte; asemenea de voru voi cá sa aiba ajutoriulu Guvernelui nostru pentru transportulu obiectelor de arta, — voru incunoscintia Comitétulu acésta dorintia, și numitulu Comitétu va luá mesuri, cá tablourile sa fia priimate la deligintiile nóstre, se întielege insa ca numai acele tablouri, a cároru dimensiunei voru poté fi transportate prin mediulu ce se oferéza mai susu.

Priimiti Domnule Redactora incredintiarea osebitei mele consideratiuni. etc.

Varietáti și noutáti de di.

(Distinctiune.) Maicestatea Sea Imperatulu s'au induratu a daru P. Protopopu gr. or. alu Branului Ioann Metianu, pentru activitatea sea în caus'a întregirii óstei, crucea de aur pentru merite. —

(Stipendie.) „Concordia“ publica armatoriulu concursu: în urmarea inaltulu rescriptu alu Locutiintei reg. pentru Ungaria cu nr. 100,896.—1864, deputatiunea fondurilor scolare greco-orientale în Pest'a insciintéza prin acést'a, cumca a devenitu în vacantia unu stipendiu din fundatiunea lui Atanasiu Ball'a, ce se da tinerilor de ritulu gr. orientalu, cari au absolvatu scólele elementari, și nu studiéza la colegiele reformate din Dobritínu și Sarospatak, nici la gimnasiulu evangelicu din Posionu, unde de altmintrea suntu stipendie facute de numitulu fundatoru, ci la alte gimnasie, seu la universitátile de Pest'a și Vienn'a, seu la Teologia de Carlovitiu; între cari, consangeni fundatorelui voru avé preferintia.

Recurgatorii voru instrúá cererile lor cu urmatórele atestate și testimonie:

1) cu atestatu despre starea publica seu privata a parintilor, seu a altoru consangeni;

2) cu respectivele testimonie scolastice, întarite de dereginte, seu de respectivulu corpu profesoralu;

3) în casulu de consanginitate cu susnumitulu fundatoru, acést'a sa se adevéresca cu autenticitate.

Cererile astfelu instruite, în decursu de sjese septemáni de la a trei'a publicare a acestui edictu, sa se predee în localitatea oficiulu deputatiunei fondurilor scolare greco-orientale în Pest'a Grünbaumgasse nr. 23 în edificiulu institutulu Tókölyanu.

Principatele române unite.

Dupa summariele siedintelor corpurilor legislative romanesci pâna în 15 Ianuaru inclusive, afara de meságiele și respunsurile care le amu impartasitu și noi publiculu nostru, — ceva de mare importantia nu sau desbatutu. În siedintia din 13 Ianuaru s'au decisu a se pune pentru 15 Ianuaru la ordinea dilei desbaterea asupr'a legi pentru alegerea de Metropolit și Episcopi. (Se vede daru ca în Romani'a clerulu e de totu minorenu.) Vomu incepe și noi a dá publiculu nostru, din cele ce ne stau la dispunere: proiectele de legi, cari privescu biseric'a și mai tardiu cari privescu scól'a din Romani'a.

Dupa unele diuarie Dlu Negri a sositu de la Constantino-pole. Dupa diuaristic'a francesa opiniunea publica în Europ'a apuséna e multiamita cu cele ce se întempla în Romani'a. „Reforma“ din urma aduce și o espressione a unu diuaru grecescu „Armonia“ carea suna în modulu urmatoriu:

„Din'a de 2 Maiu 1864 este insemnata în istoria noúei României. Din din'a, aceea nati'a s'a radica tu pe o culme solida, și o epoca noua de victia nationala a resaritu, pe care o urámu sa fie fericita și gloriósa pentru Romani'a. Din'a acést'a, dicu, este un'a din cele mai mari pentru sór'a României, pentru ca intrarea proiectelor retrograde se inchide pentru totdeun'a și se pune temelile unei adeverate Constitutiuni. Din tóte legile cari s'au promulgatu pân'acum va resulta pentru nati'a romana, atátu desvoltarea intelectuala câtu și cea materiala, de și pe de alta parte ea avea multe mijóce de a fi desvoltata. Natiile cele mari, la reformarea lor au trecut prin mai multe și felurite greutáti, Romani'a insa de și a trecut prin mai multe schimbári timpurale, finantiele ei insa se afla într'o positiie din cele mai placute, etc.“

Cele ce dice „Armonia“ și altele din alte diuarie se vede a fi luate de Reforma cá motivu la o espressione a densei în privinti'a independintiei, despre care erá vorb'a și în diuariulu nostru și despre prochiamaarea romana de regatu. Eata ce dice „Reforma“ în privinti'a acést'a:

— Amu veditu în mai multe diuarie despre unu óre care proiectu alu Senatulu României, care are de scopu proclamarea creditárei tronulu României. Dar nu erá óre mai bine sa se elaboreze unu proiectu, prin care s'aru proclam'a Principatele române cá unu Regatu independinte? Déca este adevératu ca s'a hotaritu a o rupe, pentru ce sa nu o rupemu o data pentru totdeun'a? pentru ce se mai întârdia resaritul dilei cele mari pentru Romani'a? S'au pusu dejá temelile unu guvernamentu adevératu constitutiunalu. Chiaru diuarie streine o adevéresca, precum și corespundintie particulare o constata.

De interessu va fi pentru cei ce au de a face multu cu Romani'a, opiniunile, cároru se dau acolo espressione chiaru de cátra streini, asupr'a influintiei jurisdictiunilor straine. Impartasimu publiculu ceea ce ne aduce Regeneratiunea în privinti'a acést'a:

În nr. 8, 9, și 11 ale diuarinlu germanu din Bucuresci intitulatu „Allgemeine Zeitung“, vedemu ca se tractéza despre o cestiune destulu de importanta, care privesce dea dreptulu statulu nostru, cestiunea despre influintia jurisdictiunei straine în statulu Românu.

Vedemu ca aici fiacare potere mare seu mica, — și tramite reprezentantii sei, spre a veghiá asupr'a intereselor supusilor streini; vedemu mai prin tóte orasielé consulaté și starostii, ai cároru capi, dupa cum ne informéza acestu diuaru, n'au cea mai mica cunoscintia de jurisprudentia și cari prin urmare producú o multime de confusiuni în exercitiulu generalu alu jurisdictiunei. Tóta tint'a acestui diuaru, dupa cum vedemu, este de a scapá pe oricare streinu intratu odata în acésta tíera autonóma, de jurisdictiunea straina și a-i supune pre toti legiloru esistente în tíera. Este prea frumoasa și totu de odata logica acésta pretensiune. Mai nainte, candu fiacare potere straina, influintia mai multu seu mai putínu în acésta tíera, jurisdictiunea straina poté sa se exercese aici; dar acum suntemu departe de acele timpuri; acum candu statulu nostru se bucura de autonomi'a sea, atari influintie numai au locu, și prin urmare ori care streinu odata intratu în tíera, trebuie sa se supue la tóte legile tieci. Ceremu dar și noi suspendarea ori cárei influintie de jurisdictiune straina și supunerea ori cárei strainu la legile esistente ale tieci. Din parte-ne felicitámu pe autorele acestoru articole importante, asecurându-lu ca guvernulu actualu alu României va luá în deaprópe considerare acésta cestiune și va face totulu spre satisfactiunea acestoru cereri de totu legali.

„Monitoriulu“ publica mai multe nume ale acelor Domni, cari pentru vine s'au destituitu de totu, seu suntu numai suspendati pe óre care tempú din dregatorii publice de ale statulu:

— Camer'a a conclusu, ca pe viitoriu sa denumísea Domnitorulu pe Metropolitulu României.

Prospectu politicu.

Negociatiunile între Austri'a și Prussia pentru Schleswig—Holstein curgu mereu, dar fără rezultatulu doritu din partea nóstra. Prussia declara prin not'a sea din 24 Ianuaru, ca nu poté recunósce, nici chiaru provisorialmente, pre ducele Fridericu de Augustenburg, dupacum propusese Austri'a, nici se poté slobodí la facerea vreunui programu în privinti'a ducatelor, panacandu sindicii de coróna (pre cari i-au insarcinatu regimulu cu cercetarea drepturilor Prussiei asupr'a ducatelor), nu-si voru dá parerea — Cátu pentru conflictulu de

constituție în Prussia, regele după o scurtă îndoială, iar înclina spre Bismarck.

Ministeriul italianu de sub presedinția lui Lamarmor'a se clatina; ori va cadé ministeriul—ori se va dissolve camer'a. Camer'a este cercetata foarte reu, asiá încatu presedintele a fostu silitu a chiamá pre deputatii la siedintie. — Ministeriele se pregatescu de stramutare la Florentia; in Turinu au fostu de nou turburári, dar fara insemnate mai mare. — Regele in 3 Febr. a sositu dela Turinu la Florentia si a fostu priimitu cu entusiasmu. —

Guvernulu francesu ese cu 'ncetulu din pozitunea sea cea passiva fatia cu ducatele germane. Drouin de Lhuys au instruitu pre ambassadorulu francesu din Berlinu, d. Benedetti intr'acolo, ce Francia e resoluta, a se opune in tota form'a ori cárei incorporári totale ori partiale a Schleswigului si Holstein-ului cu Prussia. — Cartea galbina, adeca

colectiunea de documintele mai insemnate ale statului, e gat'a, spre a se subterne camerloru. — Regimulu se ocupa foarte seriosu cu introducerea instructiunii gratuite si obligatorie.

Se ascépta cu mare nerabdare cuventulu de tron, cu care va deschide Imperatul camer'a si senatul. — Tota pres'sa oficiosa a priimitu insarcinarea, a documenta, ca parerile desfasiurate de Episcopulu Dupanloup in brosiur'a cunoscuta nu consuna cu cuprinsulu enciclicei (va sa dica, ca Episcopulu sucesce cuprinsulu enciclicei, pentru cá apoi sa o póta apera.)

Din Petropole se scrie, ca gubernatorul din Kiew, Podoli'a si Volhina, gener. Annenkoff, e licentiatu pe 6 luni, in care tempu lu va substitui gen. Bozak, gub. din Orenburg. —

Grecii se pare ca nu suntu multiamiti nici cu regele celu nou, celu putinu agiteza pentru departarea sveticului regelui, a contelui danesu Sponnek.

FOIȚA „TELEGRAFULUI“.

Romanische Poeten.

In ihren originellen Formen und metrisch übersetzt von Ludwig Adolf Staufe. Wien, 1865.

(Capetu din nr. trecut.)

O fata tinera pe patulu mortii.
(De D. Bolintineanu.)

Cá robulu, ce cánta amaru in robia,
Cu lantiulu de bratie, unu aeru doiosu;
Cá riulu, ce geme de grea vijelia,
Pe patu-mi de mórte eu cántu dorerosu.

Unu crinu se usuca si 'n laturi s'abate,
Candu diu'a e rece si cerulu in nuori,
Candu sórele lu arde, candu ventulu lu bate,
Candu grandinea cade torente pe flori:

Asiá fara veste pe dilele mele
O sórte amara amaru a batutu,
Si astfelu, cá crinulu de viscole rele,
Pe patulu dorerei d'odat'amu caditu.

Abiá 'n primaver'a dorintieloru mele,
Plapanda cá rou'a, abiá amu ajunsu;
Atuncia candu cánta prin flori filomele:
Si-o cruda dorere aduncu m'a petrunsu,

Amará e mórtea, candu omulu e june,
Candu diu'a i frumosa, candu traiulu e linu,
Candu paserea cánta, candu florile ti-spune,
Ca viétia e dulce si n'are suspinu.

Sa móra betránulu, ce fruntea inclina,
Ce plánge trecutul, de ani obositu;
Sa móra si robulu, ce 'n lantiuri suspina,
Sa móra totu omulu cu sufletu sdrobitu.

Ear eu, cá o flóre, ce nasce candu plóua,
Cresceamu in de paseri suave cantári,
Si mie amorulu cu buze de roua,
Cu inima dulce imi dá sarutári.

Cá frundi'a, ce cade pe tórna candu ninge,
Suflata de venturi aici pe pamentu:
Ach, jun'a mea viétia acum'a se stinge,
Si anii mei tineri apunu in mormentu!

Ne pare reu, ca spatiulu celu angustu nu ne permite a publicá aici inca câte-va din poesiele celor mai cu buni poeti románi; dar cunosculatoru si din aceste dóue poesii comunicate se va fi convinsu, ca d. Staufe are o frumosa cunoscentia atátu a spiritului limbei române, cátu si a frumsetieloru poesiei nóstre. Fericitámu dar pre d. traducatoru pentru aceste frumose rezultate ale studiului seu, ear intreprinderi D-Lui i urámu celu mai bunu successu atátu la publiculu nostru románu, cátu si la celu germanu. Dorimu a vedé si lucrárile ulterióre ale d. Staufe pe acestu câmpu, cari ne place

Un'a din cele mai cunoscute poesii ale lui Demetriu Bolintineanu este: O fata tinera pe patulu mortii, carea d. Staufe o traduse asiá:

Ein junges Mädchen auf dem Sterbebette.
(Von Dem. Bolintineanu.)

So wie der Gefang'ne stets singet im Turme
In Ketten geschlossen 'nen trüben Gefang,
Und so wie das Bächlein stets senfzet im Sturm,
So sing' ich am Sterbebett traurig und bang.

Es senket die Lilie den Kelch und verblühet,
Wenn trübe der Himmel und frostig der Tag,
Wenn Winde sie schrecken, die Sonn'sie durchglühet,
Wenn über die Blumen fällt Hagelschlag:

So hat mich betroffen viel schmerzlich und bitter
Ein Schicksal im heitersten Lebensinn,
Und so wie die Lilie gefällt vom Gewitter,
Bin ich nun gefallen auf's Krankenbett hin.

So zart, wie der Tau, der vom Himmel sich schwinget,
Und kaum daß im Lenz meiner Wünsche ich steh',
Da zwischen den Blumen die Nachtigall singet,
Ergriff mich, o Gott! ein graufames Weh.

Nich bitter ist das Sterben in der Jugend Tagen,
Wenn das Dasein so freundlich, die Tage hell steh'n,
Wenn Vögelein singen, wenn Blumen uns sagen,
Das Leben ist senfzerlos, lieblich und schön!

Es sterbe der Greis, dessen Stirne sich neiget,
Der müde der Last seiner Jahre oft weint;
Es sterb' der Gefang'ne, der seufzend sich beugt
Der Kette; es sterb' wer zerschmettert erscheint.

Doch ich, gleich der Blume geboren im Regen,
Wuchs auf in der Vögelein süßem Gefang,
Auch mich einst küssend mit inn'rem Bewegen,
Mit Lippen von Tau die Liebe umschlang.

Wie tief im Herbst, wenn Flocken schon schweben,
Bom Winde geschüttelt das Blättchen fällt ab,
Ach seh' ich nun enden mein jugendlich Leben,
— Und sinke der Blume gleich traurig in's Grab!

a crede ca se voru si publicá in curendu, deca publiculu iubitoriu de poesia si de gratiele eii cele incantátore va 'ntempiná aceste lucrári cu caldur'a ce merita.

Pentru noi Románii in sa e unu ce imbucuratoriu, unu ce care face a ne bate inimele mai cu taria, candu vedemu, ca productele literarie ale barbatiloru nostri se afla demne de a fi traduse in limbele cele mari ale lumii; candu vedemu, ca si 'n gradin'a tinerei literature române resaru si crescu flori, demne de a se impletí in cunun'a cea gigantica, ce o compunu productele spirituale ale toturoru popóreloru civilizate in nobila rivalisare. —

Nr. 5—2

CONCURSU.

La scól'a populara romána ortodoxa din Darste, Districtulu Brasiovlui, se cere unu invetiatoru cu salariu anualu de 120 f. v. a.

Predísulu salariu sa priimesce regulatu la sfarsítulu fia cárei lune dela díregatori'a comunala pelánga infalsiarea cui-tantiei timbrate.

Dreptaceea ori care doresce a concurá la postulu susu amintitu, are a-si tramite in Brasiovu la P. On. Scaunu protopopescu I. alu Brasiovlui pe lánge petitiune timbrata cu 50 cr. v. a.

Redactoru respunditoriu Zacharia Boiu.

1) Atestatu, ca a absolvatu cu portare buna si cu sporiu de clas'a I. gimnasiulu micu si cursulu pedagogicu din Sabiiu, séu celu pucinu gimnasiulu micu;

2) Atestatu de botezu, ca e de confessiunea gr. orient. si in fine

3) Atestatu de portare politica; si acestea pána la susu presiptulu terminu, spre a se poté asterne cei alesi din concurenti Escellentiei Sele Inaltu Prea-Santitului Archiepiscopu si Mitropolitu pentru parintesc'a intarire.

Darste 18 Ianuaru 1865.

Tom'a Barsanu, Parochu.

Georgiu Mesiota, Curatoru.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiececane.